

**INSTRUKS TIL DIREKTORATET FOR
MINERALFORVALTNING MED BERGMESTEREN
FOR SVALBARD (DMF)**

Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet 10.12.2020

1 Innledning

Instruksen er fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet 10.12.2020 i samsvar med Reglement for økonomistyring i staten § 3, og trer i kraft 1. januar 2021. Instruksen erstatter tidligere hovedinstruks for styringen av DMF fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet 15.5.2014. Instruksen er sendt i kopi til Riksrevisjonen.

Styringen av Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (heretter kalt DMF) generelt og økonomiforvaltningen spesielt skal følge reglementet for økonomistyring i staten og bestemmelser om økonomistyring i staten (heretter kalt Reglementet) med de tilføyelser og presiseringer som framgår av denne instruksen.

Reglementet er overordnet denne instruksen. Ved bruk av instruksen må DMF derfor også forholde seg til alle punktene i Reglementet.

Formålet med instruksen er å beskrive myndighets- og ansvarsfordeling mellom departementet og virksomheten, og departementets overordnede og langsiktige forutsetninger for og krav til systemer, rutiner og styringsprosesser, ut over det som fremgår i Reglementet. Instruksen skal bygge opp under formålet med Reglementet og at formålet oppnås, Mer spesifikke krav gis i de årlige tildelingsbrevene fra departementet.

2 Nærings- og fiskeridepartementets styring av DMF

2.1 Departementets overordnede ansvar

Nærings- og fiskeridepartementet har det overordnede administrative og budsjettmessige ansvaret for DMF. Dette innebærer at departementet fastsetter overordnede mål og rammer for DMF, mens DMF har et selvstendig ansvar for å innrette virksomheten på en måte som tilfredsstiller de mål og krav departementet stiller.

Departementet har ansvar for å følge opp DMFs virksomhet ut fra risiko, vesentlighet og egenart. Departementet følger i hovedsak opp DMF på systemnivå, med mindre risiko, vesentlighet og egenart innenfor enkeltområder tilsier tettere oppfølging.

Departementet har ansvar for årlig å vurdere justeringer i mål og indikatorer for DMFs virksomhet. Arbeidet gjennomføres i samråd med DMF, og ses i sammenheng med DMFs resultater, slik de fremkommer av årsrapporten og annen relevant informasjon, i tillegg til behov fra departementet. Mål og indikatorer skal utdypes i tildelingsbrev.

2.2 DMFs samfunnsoppdrag, ledelse, ansvar og oppgaver

Samfunnsoppdrag

DMF skal bidra til økt verdiskaping gjennom å legge til rette for en langsiktig ressurstilgang basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler i Norge. DMF skal bidra til at Svalbards geologiske ressurser forvaltes og utnyttes best mulig til nytte for samfunnet.

Virksomhetens ledelse

Virksomheten ledes av en direktør i 6 års åremål med mulighet til en gangs forlengelse. Direktøren utpekes av Nærings- og fiskeridepartementet.

Ansvar og oppgaver

Følgende regelverk er sentralt i DMFs virksomhet:

- Lov om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven)
- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
- Bergverksordningen for Svalbard med utfyllende regler for petroleumsvirksomhet.
- Forskrift om konsekvensutredninger og avgrensning av planområder på Svalbard

DMF er fagorgan og sektormyndighet for mineralressurser og mineralvirksomhet. DMF tildeler undersøkelsesrett og utvinningsrett til mineralske ressurser som staten eier, og gir driftskonsesjon for mineralvirksomhet på alle typer mineraler. DMFs aktiviteter ivaretar mineralressurser og mineralvirksomhet i offentlig planbehandling. Videre kan DMF være ansvarlig myndighet for konsekvensvurderinger etter plan- og bygningsloven for større uttak av mineralressurser. DMFs virksomhet skal føre til at tidligere mineralvirksomhet er forsvarlig sikret og at tiltak for å redusere miljøkonsekvenser på hjemfalte gruveeiendommer underlagt Nærings- og fiskeridepartementet er gjennomført. På Svalbard er grunnlaget for DMFs virksomhet Bergverksordningen for Svalbard med utfyllende regler for petroleumsvirksomhet. DMF utsteder mineraltillatelser og utgir oversikter over geologiske funn på Svalbard.

Ansvarsavklaringer med andre statlige virksomheter

I DMFs samarbeidsavtaler med andre statlige virksomheter skal arbeidsoppgaver, forutsetninger og ansvarsavklaringer fremgå av avtalen. I den grad DMF er i kontakt eller møter med departementer og andre angående saker som berører Nærings- og fiskeridepartementet, skal departementet informeres om dette. Om mulig skal slik informasjon gis på forhånd.

2.3 Styringsdialogen

Styringsdialogen består av både styringsdokumenter og etatsstyringsmøter. Styringssignaler kan gis muntlig eller skriftlig, og skal som hovedregel dokumenteres.

Følgende dokumenter er sentrale i styringen:

- departementets instruks til DMF
- departementets årlige tildelingsbrev
- ev. supplerende tildelingsbrev
- virksomhetens årsrapport og årsregnskap
- virksomhetens øvrige rapporter i løpet av året
- departementets tilbakemelding på rapporteringen
- departementets referater fra etatsstyringsmøter med virksomheten

Etatsstyringsmøtene er det formelle forum for styring og beslutning. Antall planlagte etatsstyringsmøter og alle rapporteringskrav skal framgå av tildelingsbrevet. Det skal skrives referat fra alle etatsstyringsmøter.

DMF skal drøfte langsiktige og flerårige planer og virksomhetsstrategi med departementet. DMF skal orientere Nærings- og fiskeridepartementet om saker fra Riksrevisjonen som kan være av interesse for departementet.

2.4 Fagdialogen

I tillegg til styringsdialogen vil det være behov for å holde enkelte uformelle fagmøter mellom Nærings- og fiskeridepartementet og DMF. Antall årlige fagmøter vil variere ut fra aktuelle saker i løpet av året. Fagmøter skal normalt ha en dagsorden, og dersom det diskuteres saker av vesentlighet, skal det føres referat.

Dersom det på bakgrunn av dialogen i et fagmøte oppstår behov for å gi styringssignaler eller instruere DMF, skal dette gjøres i etterkant av møtet og innenfor den formelle styringslinjen.

3 Krav til den interne styringen av DMF

3.1 Direktørens ansvar og myndighet

Direktørens ansvar og myndighet fremgår av økonomiregelverket kapittel 2.2.

I tillegg har direktør ansvar for å utarbeide en samlet virksomhetsplan for DMF som operasjonaliserer mål, krav og oppdrag gitt i tildelingsbrev og gjennom styringssignaler i etatsstyringsmøter.

3.2 Krav til den interne styringen i virksomheten

Direktøren har ansvar for at DMFs interne kontrollsystem sikrer måloppnåelse gjennom målrettet og effektiv drift, pålitelig økonomiforvaltning og overholdelse av lover og regler.

Den interne styringen skal være basert på:

- risikovurderinger: for å avdekke risikoer som kan ha konsekvenser for måloppnåelsen, og for å utforme risikoreduserende tiltak. Eksterne gjennomganger skal utføres ved større avvik.
- systemer: for å sikre implementering av risikoreduserende tiltak, og for oppfølging og kontroll gjennom hensiktsmessige retningslinjer, rutiner, fullmakter og arbeidsfordeling
- informasjon og kommunikasjon: at virksomheten har tilgjengelige og tilfredsstillende informasjons- og kommunikasjonssystemer på alle nivåer for å styre virksomheten mot måloppnåelse
- organisasjonskultur: bl.a. ansattes holdninger, styringsfilosofi, etiske verdier, organisering og utviklingsmuligheter.

Nærings- og fiskeridepartementet forutsetter at DMF registrerer og dokumenterer ressursbruk for virksomhetens tjenester og aktiviteter, og at DMF har et system som gir grunnlag for at departementet kan få tilfredsstillende dokumentasjon av resultatoppnåelse innenfor hele området til virksomheten.

DMF skal holde seg innenfor de til enhver tid gjeldende budsjettrammer fastsatt av Stortinget. Overskridelser av utgiftsbevilgningen skal bare skje som følge av utgifter som vanskelig kan unngås og som DMF ikke med rimelighet kan forutse. Staten må påse at den senere inndekningen av slike overskridelser skjer i samsvar med Reglementet. Staten må også sørge for til enhver tid å ha alle nødvendige fullmakter fra departementet for å håndtere påregnelige avvik fra samlet utgifts- eller inntektsbevilgning.

4 Krav knyttet til føringer i bestemmelsen kapittel 2.5 og 3.5

4.1 Styring og forvaltning av eierinteresser

Erverv av aksjer, andre verdipapirer eller eiendom må tas opp med departementet på forhånd. Det må deretter gis særskilt bevilgning fra Stortinget til alle slike investeringer.

Det skal foreligge egne retningslinjer for DMFs forvaltning, som bl.a. inkluderer hvordan styrings- og kontrollmyndigheten skal utøves overfor hvert enkelt selskap/foretak eller grupper av selskaper/foretak. Styring, oppfølging og kontroll skal tilpasses statens eierandel, selskapets egenart, risiko og vesentlighet.

4.2 Administrative standarder og systemer

Vi henviser til de til enhver tid gjeldende krav i statsforvaltningen.